

Ks § 139

Au § 86

Dnr KS 038/2012

Yttrande, medborgarförslag om kommunal ansökan om förvaltningsområde för finska*Allmänna utskottet***Ärendebeskrivning**

Veijo Marjeta inkom med medborgarförslag den 23 november 2011 i vilket anges att Ljusnarsbergs kommun bör ansöka om anslutning till förvaltningsområde för finska. Kommunfullmäktige beslutade vid sammanträde den 15 mars 2012, § 18 hänskjuta medborgarförslaget till kommunstyrelsen för beredning.

Kanslichef Anders Andersson upprättade ett förslag till yttrande vilket behandlades av kommunstyrelsen vid sammanträde den 21 november 2012 § 276 varvid beslutades att yttrandet skulle återremitteras för komplettering med statistiska uppgifter rörande finska språkets användning i kommunen samt utredning om möjligheterna att samarbeta om förvaltningsområde för finska med Lindesbergs och Hällefors kommuner.

Kanslichef Anders Andersson har inkommit med förslag till yttrande daterat den 28 april 2015.

Förslag

Kanslichef Anders Andersson föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige anta föreliggande förslag till yttrande innebärande att kommunen i dagsläget ej kommer att ansöka om anslutning till förvaltningsområde för finska.

Allmänna utskottets förslag

Allmänna utskottet föreslår kommunstyrelsen besluta enligt föreliggande förslag.

*Kommunstyrelsen***Ärendebeskrivning**

Kanslichef Anders Andersson föredrar ärendet.

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige anta föreliggande förslag till yttrande innebärande att kommunen i dagsläget ej kommer att ansöka om anslutning till förvaltningsområde för finska.

2015-04-28

Kommunstyrelsen

Förslag till yttrande över medborgarförslag rörande ansökan om anslutning till förvaltningsområde för finska

1 Inledning

Veijo Marjeta inkom med medborgarförslag den 23 november 2011 i vilket anges att Ljusnarsbergs kommun bör ansöka om anslutning till förvaltningsområde för finska. Kommunfullmäktige beslutade vid sammanträde den 15 mars 2012, § 18 hänskjuta medborgarförslaget till kommunstyrelsen för beredning.

Undertecknad kontaktade Veijo Marjeta per telefon den 25 oktober 2012 för bekräftelse av att medborgarförslaget uppfattats korrekt, varefter ett förslag till yttrande upprättades. Detta förslag till yttrande behandlades av kommunstyrelsen vid sammanträde den 21 november 2012 § 276 varvid beslutades att yttrandet skulle återremitteras för komplettering med statistiska uppgifter rörande finska språkets användning i kommunen samt utredning av möjlighet att samarbeta om förvaltningsområde för finska med Lindesbergs och Hällefors kommuner.

Utifrån komplettering enligt kommunstyrelsens beslut har detta förslag till yttrande upprättats. I researcharbetet som föregått detta förslag till yttrande, har ekonomichef Sara Jonsson varit undertecknad behjälplig.

2 Yttrande med anledning av medborgarförslaget

2.1 Lagstiftning

Minoritetspolitiken infördes som politikområde år 2000 i anslutning till att Sverige ratificerade Europarådets ramkonvention om skydd för nationella minoriteter och europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk. Målet med den svenska minoritetspolitiken var att ge skydd för de nationella minoriteterna, stärka deras möjligheter till inflytande och stödja de historiska minoritetsspråkens fortlevnad. Sveriges nationella minoriteter utgörs av judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar och minoritetsspråken till jiddisch, romani chib, samiska, finska och meänkieli.

Regeringen presenterade i mars 2009 en ny minoritetspolitisk strategi i propositionen "Från erkännande till egenmakt – regeringens strategi för de nationella minoriteterna" (Prop. 2008/09:158). Syftet med propositionen var att skapa åtgärder för att:

- säkerställa en bättre efterlevnad av Europarådets minoritetskonventioner,
- bättre följa upp genomförandet av minoritetspolitiken,
- motverka diskriminering av och utsatthet för de nationella minoriteterna,
- stärka de nationella minoriteternas egenmakt och inflytande, samt
- främja bevarandet av de nationella minoritetsspråken.

Propositionen antogs och Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk trädde i kraft den 1 januari 2010 och ersatte därmed bland annat Lag (1999:1176) om rätt att använda finska och meänkeli hos förvaltningsmyndigheter och domstol.

Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk anger i § 6 att förvaltningsområde för finska är kommunerna Botkyrka, Eskilstuna, Gällivare, Hallstahammar, Haninge, Haparanda, Huddinge, Håbo, Kiruna, Köping, Pajala, Sigtuna, Solna, Stockholm, Södertälje, Tierp, Upplands Väsby, Upplands-Bro, Uppsala, Älvkarleby, Österåker, Östhammar och Övertorneå. I § 7 fastslås vidare att "Andra kommuner än de som anges i 6 § kan efter anmälan ingå i förvaltningsområde för finska, meänkeli eller samiska. Beslut att en kommun ska få ingå i ett förvaltningsområde fattas av regeringen." För närvarande är det 35 kommuner utöver de som anges i lagstiftningen som ingår i förvaltningsområdet för finska, i Region Örebro län och närområdet är det Degerfors, Hällefors, Karlskoga, Lindesberg, Örebro, Ludvika, Skinnskatteberg och Smedjebacken. Region Örebro län utgör även det ett förvaltningsområde för finska.

Det faktum att en kommun tillhör förvaltningsområdet för finska innebär att:

- enskilda har rätt att använda finska vid sina muntliga och skriftliga kontakter med en förvaltningsmyndighet, detta gäller i ärenden i vilka den enskilde är part eller ställföreträdare för ärendet och myndigheten är skyldig att ge muntligt svar på finska (§ 8),
- när en kommun erbjuder plats i förskola eller sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap Skollagen som kompletterar eller erbjuds i stället för förskola, skall kommunen erbjuda barn vars vårdnadshavare begär det plats i sådan verksamhet där hela eller delar av verksamheten bedrivs på finska (§ 17),
- kommunen skall erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller delar av den service och omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar finska (§ 18).

Det är värt att notera att i ovanstående lag § 9 anges att "Utanför ett förvaltningsområde har enskilda rätt att använda finska, meänkeli respektive samiska vid muntliga och skriftliga kontakter i förvaltningsmyndigheters ärenden i vilka den enskilde är part eller ställföreträdare för part, om ärendet kan handläggas av personal som behärskar minoritetsspråket." Vidare säger § 18 att "En kommun i ett förvaltningsområde ska erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller delar av den service och omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar finska, meänkeli respektive samiska. *Detsamma*

gäller kommuner utanför ett förvaltningsområde om kommunen har tillgång till personal som är kunnig i språket” (egen kursivering). Beträffande förskolan sägs i Skollagen (2010:800) 8 kap. Förskolan § 10 att ”Förskolan ska medverka till att barn med annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål.” I Skollagen anges även i 10 kap Grundskolan § 7 att:

”En elev som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska ska erbjudas modersmålsundervisning i detta språk om

1. språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet, och
2. eleven har grundläggande kunskaper i språket.

Modersmålsundervisning i ett nationellt minoritetsspråk ska erbjudas även om språket inte är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet.”

Enligt Förordning (2009:1299) om nationella minoriteter och minoritetsspråk anges att en förutsättning för att en kommun efter anmälan skall få tillhöra ett förvaltningsområde är att det finns ett uttalat intresse från berörda minoriteter att kommunen tillhör förvaltningsområdet (§ 7).

Förordningens § 9 fastslår att kommuner med mindre än 50 000 invånare erhåller 660 000 kronor i årligt statsbidrag. Detta bidrag kan reduceras enligt § 10 a om kommunen inte förbrukat statsbidraget och den kommun som mottagit bidrag är skyldig att lämna en ekonomisk redovisning över vad de utbetalda medlen använts till (§ 12).

Statsbidraget skall användas till de merkostnader som uppkommer enligt Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk men även till åtgärder för att stödja användningen av finska samt att kartlägga de behov som finns i kommunen av åtgärder till stöd för användningen av finska (§ 8).

Administrationen av förvaltningsområde för finska ansvarar Länsstyrelsen Stockholm för.

2.2 Kommuninvånare med finsk anknytning i Ljusnarsbergs kommun

I Ljusnarsbergs kommun finns en stor andel personer som har anknytning till Finland.

Statistik per den 31 december 2012 presenterad av Sisu Radio visar följande

Finlandsanknytningar bland kommunens invånare:

	Antal	Andel, procent
Födda i Finland	200	4,1
Ej födda i Finland och minst en förälder född i Finland	283	5,8
Ej födda i Finland, ingen förälder född i Finland och minst en far-/mor- förälder född i Finland	289	6,0
Summa	772	15,9

2.3 Den aktuella situationen i Ljusnarsbergs kommun

Det har inte framförts några större behov till kommunen om de tjänster som ingår i förvaltningsområde i finska. Kommunen har även vidtagit åtgärder för att tillmötesgå det eventuella behov som finns samt har en viss beredskap.

I de fall behovet funnits av finsktalande personal inom äldreomsorgen har i möjligaste mån genomförts personalanpassningar genomförts för att finsktalande personal funnits där behovet funnits.

Kommunens webbplats använder sig av systemet Talande webb som gör att dokument på webbplatsen översätts till ett flertal språk men även kan läsas upp på många språk, bland annat finska.

Vid behov anlitar kommunen tolk, framför allt via Region Örebro läns Tolks- och översättarservice.

Undertecknad har varit i kontakt med Lindesbergs kommun och de har förklarat sig villiga att inleda ett samarbete med Ljusnarsbergs kommun, antingen genom överenskommelser i varje enskilt alternativ men om behovet skulle öka, genom ett mera reglerat samarbete.

3 Sammanfattning

För att Ljusnarsbergs kommun innebär en ansökan om anslutning till förvaltningsområde för finska att

- klarlägga att intresse finns ett uttalat intresse bland kommunens finsktalande,
- vid antagande till förvaltningsområde för finska att enskilda har rätt att använda finska vid skriftliga och muntliga kontakter med kommunen,
- att den enskilde har rätt att muntligt svar på finska eller skriftlig översättning av beslut och beslutsmotivering,
- att barn ges rätt att gå i förskola eller pedagogisk verksamhet som helt eller delvis bedrivs på finska,
- att äldre har rätt till service och omvårdnad inom äldreomsorgen med finsktalande personal, samt
- att kommunen årligen skriftligt skall redovisa användande att de statliga medel som erhålls för att tillhöra förvaltningsområdet.

Det har konstaterats ovan att även om kommuner inte tillhör förvaltningsområde för finska, finns i såväl Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk som i Skollagen (2010:800) ett uttalat skydd för minoritetsspråken och under vissa omständigheter en rätt att erhålla tjänster på finska språket.

Vidare kan ses att kommunen vidtagit och vidtager åtgärder i de fall behovet av tjänster i enlighet med förvaltningsområde i finska uppstår. Därtill kommer möjligheterna till ett samarbete med närliggande kommuner och då närmast Hällefors och Lindesbergs kommuner vilka Ljusnarsberg redan har ett etablerat samarbete inom ett flertal områden.

Därtill kommer att det vid en situation då det skulle uppstå en stor efterfrågan på tjänster på det finska språket, kvarstår möjligheten att ansöka hos regeringen om att få ingå i förvaltningsområde för finska. Ansökan skall då ha inkommit till Regeringskansliet senast den 1 april.

Den samlade bedömningen är att för närvarande är inte behoven av tjänster på finska bland kommuninvånarna i den omfattningen att det motiverar en ansökan om att ingå i förvaltningsområde för finska.

4 Förslag

Undertecknad föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige anta föreliggande förslag till yttrande innebärande att kommunen i dagläget ej kommer att ansöka om att anslutning till förvaltningsområde för finska.

Anders Andersson
Kanslichef

KS 015/2011
ANKOM

2011-11-23

Medborgarförslag till Ljusnarsbergs Kommun

Att söka sig till förvaltningsområden Lindesberg & Hällefors

Det skulle gynna för den tvåspråkiga åldrande befolkningen samt tvåspråkig ungdom så dom vet vilka dem är.

Veijo Mäkitä

Strätvägen 7
Kopparberg
tel. 0580-10443